

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Załącznik nr 7

do Protokołu z 5. Posiedzenia

Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

dn. 15 września 2025 r. w Warszawie,

Ministerstwo Sprawiedliwości, Aleje Ujazdowskie 11

Opinia nr 2/2025

Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

z dnia 15 września 2025 roku

w sprawie Petycji Rady Ławniczej przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku

§ 1

W odpowiedzi na Petycję Rady Ławniczej przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku zawierającą prośbę o wyrażenie przez Radę do Spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości opinii w sprawie postulatów w niej zawartych i „nadanie jej biegu drogą urzędową”, Rada na swoim V Posiedzeniu 15 września 2025 r., po zapoznaniu się z treścią trzech postulatów i po dyskusji, przedstawia opinię w odniesieniu do każdego z nich.

§ 2

Ad. Postulat 1: *„Podniesienie wielkości współczynnika, który określa wysokość rekompensaty za dzień orzekania dla ławników. Podnosząc rangę i chęć udziału ławników w orzekaniu.”*

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości na II Posiedzeniu Rady podjęła **Uchwałę nr 4/2025 Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości z dnia 13 maja 2025 roku w sprawie rekomendacji nowelizacji ustawy z dnia 27 lipca 2001 Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie podniesienia wysokości rekompensaty dla sędziów społecznych [ławników] biorących udział w rozpoznawaniu spraw w sądach powszechnych, za jeden dzień pełnienia obowiązków sędziego społecznego [Załącznik nr 1]**, w której uznała za właściwe pozostawienie dotychczasowego sposobu wyliczania wysokości rekompensaty jednocześnie rekomendując podniesienie współczynnika jej obliczania z obecnych 2,64% podstawy ustalenia wynagrodzenia sędziego, **do wysokości 4,5% podstawy ustalenia wynagrodzenia sędziego**, o której mowa w art. 91 § 1c [Art. 172 § 4].

§ 3

Ad. Postulat 2: „Wnioskujemy o systematyczne szkolenie ławników w celu podniesienia wiedzy merytorycznej dotyczącej procesu orzekania.”

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości na II Posiedzeniu Rady podjęła Uchwałę nr 5/2025 Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości z dnia 13 maja 2025 roku w sprawie rekomendacji nowelizacji ustawy z dnia 27 lipca 2001 Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie wprowadzenia obowiązkowych szkoleń dla ławników i wprowadzenie rekompensaty za uczestnictwo w szkoleniach [Załącznik nr 2], w której rekomendowała Ministrowi Sprawiedliwości dodanie do czynności enumeratywnie wyliczonych w art. 172 § 3 p.u.s.p., za które ławnik otrzymuje rekompensatę pieniężną, **udziału w czterech obowiązkowych szkoleniach rocznie organizowanych przez prezesa sądu, w którym ławnik orzeka**. W Uzasadnieniu do Uchwały Rada wyjaśniła, że wskazanie prezesa sądu, w którym ławnik orzeka, jako odpowiedzialnego za organizację szkoleń należy rozumieć jako nałożenie na prezesa obowiązku zorganizowania we współpracy z radą ławniczą dwóch szkoleń (stacjonarnych lub wyjazdowych) w sądzie oraz - w odniesieniu do dwóch szkoleń zdalnych - dostarczenie ławnikom pełnej informacji o sposobach i możliwościach obycia e-szkoleń na stronie internetowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, a także coroczne rozliczenie ławników sądu z obowiązku udziału w czterech szkoleniach.

W tejże samej **Uchwale nr 5/2025** Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości rekomendowała **dodanie Art. 172 § 5** w brzmieniu: „Art. 172 § 5. Wysokość rekompensaty za jedno szkolenie wynosi $\frac{1}{4}$ stawki rekompensaty za jeden dzień pełnienia obowiązków ławnika.”

Komplementarnie do Uchwały nr 5/2025 Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości na II Posiedzeniu Rady podjęła **Uchwałę nr 6/2025 Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości z dnia 13 maja 2025 roku w sprawie rekomendacji nowelizacji ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury** [Załącznik nr 3], w której rekomendowała dodanie:

w art. 2 ust. 1: „pkt. 6: prowadzenie analiz i badań służących ustaleniu potrzeb szkoleniowych ławników (sędziów społecznych) sądów powszechnych;”

w art. 2 ust. 2: „pkt. 3a: opracowywanie programów i organizowanie szkoleń, przygotowywanie oraz organizowanie konferencji i seminariów dla ławników sądów powszechnych;”

Zaproponowana przez Radę do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości nowelizacja ustawy o KSSiP ma na celu uregulowanie

kwestii szkoleń ławników sądów powszechnych poprzez wskazanie KSSiP jako głównej instytucji odpowiedzialnej za przygotowanie ramowego programu szkoleń sędziów społecznych.

*

Uchwały Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości nr 4/2025, nr 5/2025 oraz nr 6/2025 zostały przedstawione wraz z uzasadnieniami Panu Ministrowi Sprawiedliwości Waldemarowi Żurkowi 4 września 2025 r. podczas jego spotkania z Przewodniczącym Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości prof. UAM dr hab. Piotrem W. Juchaczem. Uchwały zostały skierowane przez Pana Ministra do odpowiednich departamentów Ministerstwa Sprawiedliwości w celu opracowania opinii prawnej oraz obliczenia skutków finansowych proponowanych regulacji.

§ 4

Ad. Postulat 3: *„Postulujemy o ustalenie dodatku ławnikom pełniącym swoją funkcję bez zastrzeżeń przez co najmniej dwie kadencje (8 lat). Dotyczy uzyskania lub posiadania wieku emerytalnego.”*

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości pragnie podkreślić, że sformułowany w punkcie trzecim petycji postulat jest jej znany, albowiem wielokrotnie był zgłaszany przez przedstawicieli środowiska sędziów społecznych, w tym przez Stowarzyszenie Ławników Polskich.

Rada zwraca uwagę, że wskazany w petycji postulat był w minionym roku przedmiotem interpelacji poselskiej, na którą odpowiedział Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Dariusz Mazur w piśmie skierowanym do Marszałka Sejmu RP z 26 lipca 2024 roku (BK-VII.0520.141.2024; **Załącznik nr 4**). Przy czym warto przywołać Ustawę o Petycjach: „Art. 12. 1. Podmiot właściwy do rozpatrzenia petycji może pozostawić bez rozpatrzenia petycję złożoną w sprawie, która była przedmiotem petycji już rozpatrzonej przez ten podmiot, jeżeli w petycji nie powołano się na nowe fakty lub dowody nieznane podmiotowi właściwemu do rozpatrzenia petycji.” Nic nie wskazuje na to, by stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości uległo zmianie.

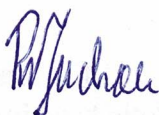
Rada zwraca również uwagę, że dane empiryczne wskazują, że w zależności od tego, w jakim sądzie ławnicy orzekają, w jakim typie spraw, itd., zachodzą olbrzymie różnice między ilością dni orzeczniczych przypadających na ławnika, a tym samym w okresie dwóch kadencji jeden ławnik może orzekać

kilkanaście razy, a inny kilkunastokrotnie więcej, toteż zastosowanie kryterium dwóch kadencji, jako podstawy do przyznania dodatku emerytalnego nie jest w tej sytuacji adekwatne.

O ile więc kwestia dodatku do emerytury dla ławników w oparciu o dotychczas prezentowaną przez środowisko ławników argumentację i proponowane kryterium (2 kadencje) nie znajduje uznania władz, o tyle Rada do spraw Ławników podjęła ostatnio prace nad analizą podstaw uzasadnienia ekonomicznego wprowadzenia dodatku emerytalnego dla ławników, opartą o wyliczenia realnych strat ponoszonych przez ławnika w związku z brakiem wynagrodzenia za dzień orzeczniczy, a tym samym brakiem opłaty składki na ubezpieczenie emerytalne. Prace te wymagają jednak szerszych konsultacji międzyresortowych. Zamierzamy przedstawić dobrze uzasadnione stanowisko Rady w tej sprawie w najbliższym czasie.

§ 5

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości przekazuje Petycję Rady Ławniczej przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku wraz z niniejszą Opinią nr 2/2025 do Biura Ministra Sprawiedliwości.

prof. UAM dr hab. Piotr W. Juchacz

Przewodniczący Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości